

การศึกษาการจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานเวรบ่าย ดึก สำหรับนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาวสุวดี ชูสุวรรณ

ศูนย์วิทยพัชการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-633-032-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF MANAGEMENT OF CLINICAL PRACTICUM IN EVENING AND NIGHT
SHIFTS FOR NURSING STUDENTS, NURSING COLLEGE/ UNDER THE
JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

MISS SUWADEE CHUSUWAN

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT

FOR THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE

NURSING EDUCATION PROGRAM

GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1996

ISBN 974-633-032-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน เวรบาย ดึกสำหรับนักศึกษา
พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
โดย นางสาวสุวดี ชูสุวรรณ
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้แนบวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาหลักสูตร ปร วิทยามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ชูสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

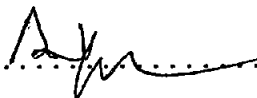
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ร้าไพ สุขสวัสดิ์ ณ.อยุธยา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุวดี ชูสุวรรณ : การศึกษาการจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานเวรบ่าย ดึกสำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (A STUDY OF MANAGEMENT OF CLINICAL PRACTICUM IN EVENING AND NIGHT SHIFTS FOR NURSING STUDENTS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์, 180 หน้า. ISBN 974-633-032-2

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานเวรบ่าย ดึก สำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าภาควิชา จำนวน 50 คน อาจารย์พยาบาล จำนวน 127 คน และนักศึกษาพยาบาล จำนวน 354 คน โดยวิธีสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการทดสอบหาความตรงและความเที่ยง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หัวหน้าภาควิชา ร้อยละ 82 รายงานว่า วัตถุประสงค์การฝึกปฏิบัติงานได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ 96 ระบุว่าผู้กำหนดคือหัวหน้าภาควิชาและร้อยละ 92 ระบุผู้กำหนดคืออาจารย์พยาบาล วิธีการกำหนดคือศึกษาทฤษฎีและเนื้อหาสาระทางการพยาบาลพบร้อยละ 86 คุณสมบัติของนักศึกษาที่ระบุในวัตถุประสงค์คือสามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้รับบริการ พบร้อยละ 92 ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร พบร้อยละ 70 และในหัวข้อมีการประสานงานการฝึกปฏิบัติงานเวรบ่าย ดึก พบหัวหน้าภาควิชารายงานไว้ ร้อยละ 78
2. จากการสอบถามอาจารย์พยาบาล พบว่า อาจารย์พยาบาลร้อยละ 100 ตอบว่า ไม่ได้นิเทศการฝึกปฏิบัติงานเวรบ่าย ดึก ของนักศึกษา และนักศึกษาได้รับการนิเทศจากพยาบาลประจำการ
3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยกิจกรรมการนิเทศการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และการฝึกอบรมหลักสูตรการสอน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย
4. ปัญหาอันดับต้น 5 อันดับของการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานจากการรายงานของนักศึกษาพยาบาลคือ อาจารย์ไม่ได้ให้กำลังใจเมื่อนักศึกษามีความเครียดในการปฏิบัติงาน อาจารย์ไม่ได้จัดเวลาให้นักศึกษาปรึกษาหารือ ไม่ได้จัดตารางไว้สำหรับค้นคว้าในหอผู้ป่วย และไม่มีคู่มือการปฏิบัติงาน

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C686194 : MAJOR NURSING EDUCATION
KEY WORD:

CLINICAL PRACTICUM / EVENING AND NIGHT SHIFTS / NURSING STUDENTS
SUWADEE CHUSUWAN : A STUDY OF MANAGEMENT OF CLINICAL
PRACTICUM IN EVENING AND NIGHT SHIFTS FOR NURSING STUDENTS,
NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC
HEALTH. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRANOM OT HAGANONT, Ed.D. 180
PP. ISBN 974-633-032-2

This descriptive study was undertaken to determine management of clinical practicum in evening and night shifts for nursing students, Nursing College of the Jurisdiction of the Ministry of Public Health. Samples were 50 head departments, 127 nurse instructors and 354 nursing students which were drawn by multistage sampling techniques. The instruments were interview and questionnaire which were developed by researcher and test for validity and reliability.

The findings revealed that

1. As reported by head department, the findings were found as follow : the objectives of clinical practicum in evening and night shifts were stated in written form (82 %), head department and faculty were ones who identified those objectives (96 % and 92 %), the objectives were identified through studying nursing content and nursing theory (86 %), the utilization of nursing process was an attribute reported most as student characteristic (92 %), compulsory learning experiences was also indicated in written form (70 %), The coordination for clinical practicum on evening and night shifts of the student had been made (78 %).

2. As reported by nurse instructors, the instructors did not supervise nursing students in evening and night shifts clinical practicum (100 %), staff nurses were ones who supervised them.

3. There were no statistically significant difference of arithmetic mean of clinical practicum supervision of nurse instructors as classified by their age, educational background, work experiences, and training in clinical teaching course.

4. The problems of clinical supervision as reported by nursing students were as follow : the instructors did not provide support while they were in stress situations, the instructors did not manage time for student counseling, there were insufficiency of text books in clinical area, the instructors did not make reinforcement after students finished their task, and hand-books for clinical practicum were not available.

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อผู้พิมพ์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โททกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและสนับสนุนตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา บุญพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะในการเขียนโครงร่างการวิจัย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน จากสถาบันการศึกษาพยาบาลต่างๆที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือ ตลอดจนคณาจารย์และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ พี่ น้อง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานที่สนับสนุน เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณบุคคลอื่นๆ ซึ่งไม่ได้กล่าวนาม ณ.ที่นี้ ที่ได้มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

สุวดี ชูสุวรรณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐาน.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การจัดการศึกษาพยาบาล.....	12
การจัดประสบการณ์การศึกษาภาคปฏิบัติ.....	18
การจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน เวรป่วย ดึก.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	112
สรุปผลการวิจัย.....	115

สารบัญ

	หน้า
อภิปรายผลการวิจัย.....	119
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	128
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	129
 รายการอ้างอิง	 130
 ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	 137
ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย	138
ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	141
 ประวัติผู้เขียน	 181

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

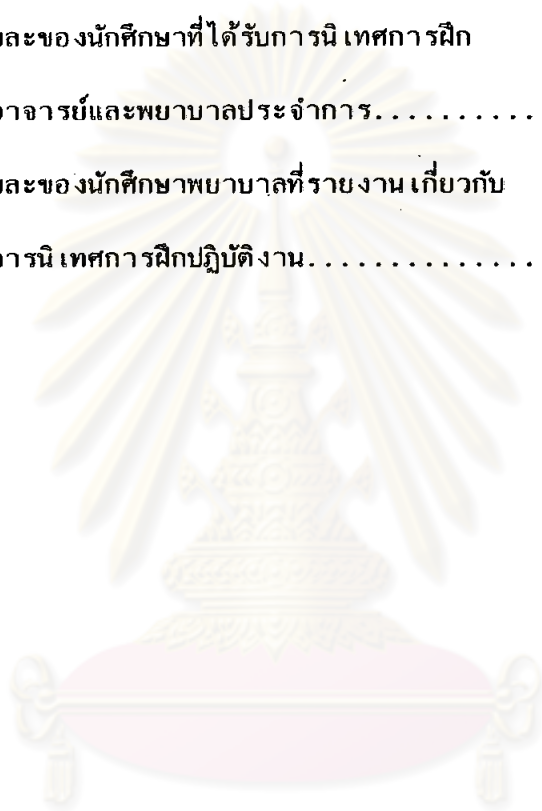
ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรหัวหน้าภาควิชา อาจารย์และ นักศึกษา พยาบาลในแต่ละวิทยาลัยจำแนกตามภาค.....	50
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง หัวหน้าภาควิชา อาจารย์และนักศึกษา ในแต่ละวิทยาลัย จำแนกตามภาค.....	51
3	จำนวน ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาควิชาที่ปฏิบัติงาน.....	60
4	ข้อมูลส่วนบุคคลของอาจารย์พยาบาลที่เป็นตัวอย่าง ประชากร จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และการฝึกอบรม.....	61
5	ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาลที่เป็นตัวอย่าง ประชากรจำแนกตามชั้นปี.....	62
6	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกปฏิบัติงาน เวิร์บาย ดิก.....	63
7	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ การกำหนดประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติ.....	66
8	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติในทุกแผนก.....	67
9	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติในแผนกฉุกเฉิน.....	69
10	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติในแผนกอายุรกรรม.....	72
11	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติในแผนกศัลยกรรม.....	78

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
12	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติในแผนกสุตินิกิ เวช..... 81
13	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ ประสบการณ์จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติในแผนกกุมาร เวช..... 83
14	จำนวนและ ร้อยละของหัวหน้าภาควิชาที่รายงาน เกี่ยวกับ กิจกรรมการประสานงานระหว่างวิทยาลัยกับฝ่ายบริการ..... 87
15	จำนวนและ ร้อยละของอาจารย์ที่รายงาน เกี่ยวกับการนิเทศ การปฏิบัติงานด้วยตนเอง..... 89
16	ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของกิจกรรมการนิเทศ การฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลรายด้าน..... 90
17	ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของกิจกรรมการนิเทศ การฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลด้านการวางแผนรายข้อ..... 91
18	ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของกิจกรรมการนิเทศ การฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลด้านการดำเนินการนิเทศรายข้อ.....93
19	ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของกิจกรรมการนิเทศ การฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลด้านการประเมินผลรายข้อ.....96
20	เปรียบเทียบกิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลด้าน การวางแผนจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และการฝึกอบรม.....99
21	เปรียบเทียบกิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลด้าน การดำเนินงานจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และการฝึกอบรม..101
22	เปรียบเทียบกิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลด้าน การประเมินทางตรงจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และ การฝึกอบรม.....102

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
23	เปรียบเทียบกิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลด้านการประเมินทางอ้อมจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และการฝึกอบรม.....104
24	จำนวนและ ร้อยละของนักศึกษาที่ได้รับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานจากอาจารย์และพยาบาลประจำการ.....108
25	จำนวนและ ร้อยละของนักศึกษาพยาบาลที่รายงานเกี่ยวกับปัญหากิจกรรมการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน.....109

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย